

สื่อแห่งความสุข

﴿الوسائل المفيدة للحياة السعيدة﴾

[ไทย - Thai - تايلاندي]

เชค อับดุลเราะหฺมาน บิน นาศิร อัล-สะอูดี

แปลโดย : มุฮัมมัด เหมอนุกูล

ผู้ตรวจทาน : ทีมงานนักวิชาการกระทรวงกิจการอิสลาม

2009 - 1430

islamhouse.com

﴿الوسائل المفيدة للحياة السعيدة﴾

« باللغة التايلاندية »

الشيخ عبدالرحمن بن ناصر السعدي

ترجمة: محمد هيم أنوكول

مراجعة: مجموعة من دعاة وزارة الشؤون الإسلامية

2009 - 1430

islamhouse.com

สื่อแห่งความศรัทธา

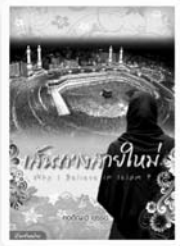
www.islammore.com

www.islamhouse.com

ห้ามจำหน่าย

วิถีมุสลิม วิถีอิสลาม วิถีทางแห่งความจริง
เรียนรู้ชีวิต เรียนรู้สังขรณ์ เรียนรู้อนาคต
ก้าวอย่างมั่นคง ก้าวอย่างถูกต้อง ก้าวไปสู่จุดหมาย
www.islammore.com

เส้นทางสายใหม่
Why I Believe
in Islam

ศาสนาที่เที่ยงแท้

อิสลาม
ศาสนาที่สมบูรณ์

คำเตือนในเรื่องกฎต่างๆ
ที่เกี่ยวข้องกับบรรดาหญิง
ที่ศรัทธา

อธิบายพื้นฐาน
หลักการศรัทธา
ฮัจญ์ อุกุศลุฮ์มาฮ์

สิ่งกับบุษย์ทุกคน
ต้องทราบ

วิธีเลี้ยงลูก
ให้เป็นคนดี

สื่อแห่งความสุข

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

ด้วยพระนามของอัลลอฮ์ ผู้ทรงกรุณา
(ต่อสรรพสิ่งทั้งมวลในโลกนี้)
และทรงปรานี (ต่อมวลผู้ศรัทธาในโลกอาคิเราะฮ์)

คำนำ

แท้จริง การสรรเสริญทั้งมวลนั้น เป็นกรรมสิทธิ์ของอัลลอฮ์ ﷻ เราขอสรรเสริญพระองค์ เราขอความช่วยเหลือต่อพระองค์ เราขอการอภัยโทษต่อพระองค์ เราขอความคุ้มครองต่อพระองค์ ให้พ้นจากความชั่วร้ายต่างๆ ของตัวเราเอง และความเลวร้ายต่างๆ แห่งการงานของเรา ผู้ใดที่อัลลอฮ์ ﷻ ทรงนำทางเขา ก็ไม่มีใครมานำทางเขาได้เช่นเดียวกัน

ข้าพเจ้าขอปฏิญาณว่า ไม่มีพระเจ้าอื่นใด นอกจากอัลลอฮ์ ﷻ เพียงองค์เดียวเท่านั้น ไม่มีภาคีใดๆ สำหรับพระองค์ และข้าพเจ้าขอปฏิญาณว่า ท่านนบี มุฮัมมัด ﷺ เป็นบ่าว และเป็นศาสนทูต (ร่อซูล) ของพระองค์.

หนังสือที่ท่านกำลังอ่านอยู่นี้ คือ **‘สื่อแห่งความสุข’** เรียบเรียง โดย ชัยคุ อับดุลเราะฮ์มาน นาซีร อัชชะอดีย์ ซึ่งข้าพเจ้าได้ถอดความออกมาเป็นภาษาไทย โดยมีความมุ่งมาดปรารถนา ให้พี่น้องได้อ่านหนังสือกันมากๆ จากหลายๆ แหล่ง เพื่อความรู้ ความเข้าใจของท่าน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง หนังสือของบรรดาผู้มีความรู้จากต่างประเทศ จากแหล่งกำเนิดของศาสนาอิสลาม

ขออัลลอฮ์ ﷻ ทรงทำให้หนังสือเล่มนี้เป็นสิ่งที่มีคุณค่า ให้ประโยชน์แก่บรรดามุสลิม และเป็นสิ่งที่บริสุทธิ์ผุดผ่องแด่อัลลอฮ์ ﷻ ด้วยเถิด.

อ. มุฮัมมัด เหมอนุกูล

15 ร่อบิอุเอาว์ล 1424-16 พฤษภาคม 2546

“เมื่อความจริงปรากฏ...ความเท็จก็มลาย”
ติดต่อขอรับหนังสือได้ที่ info@islammore.com

สารบัญ

ประวัติของผู้เรียบเรียงโดยย่อ	5
บทนำของผู้เรียบเรียง	7
การศรัทธา และการงานที่ดี	8
การทำดีต่อเพื่อนมนุษย์ ด้วยการกล่าว การกระทำ และสิ่งอื่นๆ อีก	12
การหันไปทำงานหนึ่งงานใด หรือวิชาความรู้ที่ให้ประโยชน์แขนงหนึ่งแขนงใด	13
การรวบรวมความคิดทั้งหมดไว้กับการร่วมนอกอยู่กับการงานในปัจจุบัน	13
การทำกรรำลึกถึงอัลลอฮฺ ﷻ ให้มากๆ	15
การพูดถึงความโปรดปรานของอัลลอฮฺ ﷻ	15
การมองไปยังผู้ที่ฐานะต่ำกว่าท่าน ในสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ ของชีวิต	16
การใช้ความพยายามในการขจัดสิ่งต่างๆ ที่นำมาซึ่งความเศร้าโศก เสียใจ	17
การวิงวอนขอให้มีความดีในศาสนา โลกนี้และโลกหน้า	17
การใช้ความอดุสหาะ ในการให้บรรเทา	18
ความแข็งแกร่งของหัวใจ	19
หัวใจที่พึ่งพาอัลลอฮฺ ﷻ มอบหมายต่อพระองค์	19
แบบฉบับของการปฏิบัติที่มีต่อภรรยา คนใกล้ชิด เพื่อน ผู้ที่คบหาสมาคม ฯลฯ	21
ผู้ที่มีสติปัญญา	22
การเปรียบเทียบ	22
ไม่สนใจผู้ที่ทำร้ายรังแก เช่น ใช้คำพูดเลียดสี	22
ไม่หวังการตอบแทนจากใคร	23
มีความหวังและหาทางทำให้ประสบความสำเร็จ	24
ไม่พลัดวันประกันพรุ่ง	24
จัดลำดับ เลือกรางานที่เป็นประโยชน์	24

ประวัติของผู้เรียบเรียง

สาส์นฉบับนี้ ที่กำหนดแนวทางที่กว้างๆ สำหรับความผาสุกที่แท้จริง ที่คนเราเรียกหา และพยายามที่จะไปให้ถึง ห่วงไกลการเอนเอียงของมนุษย์ อาศัย หลักฐานที่แข็งแรง จากอัลกุรอานที่ยิ่งใหญ่ และการชี้แนะของท่านนบีมุฮัมมัด ﷺ ที่รอบคอบ ในการวางกรอบ และแง่มุมต่างๆ และนั่นคือความผาสุกที่มนุษย์ ผู้ศรัทธามีความหวัง และสังคมมุสลิมกำลังมีความต้องการอยู่ เพราะว่ามันเป็นหนทางเดียวเท่านั้น สำหรับการจัดระเบียบในการดำเนินชีวิตนี้ ให้ตั้งอยู่บนความยำเกรง และได้รับความพึงพอใจจากอัลลอฮฺ ﷻ

ผู้เขียนสาส์นฉบับนี้ คือ อับดุลเราะฮ์มาน อิบน์ นาซีร อิบน์ อับดุลลาฮ์ อาล ซะอูดีย ผู้มีความรอบรู้ยิ่ง เกิดที่เมือง อุนัยซะฮ์ จังหวัดเกาะซิม แคว้น นัจญ์ดู ราชอาณาจักรSaudi Arabia บิดา มารดาของท่านเสียชีวิต ในขณะที่ท่านยังเล็กอยู่ แต่ทว่า ท่านเป็นเด็กที่มีความเฉลียวฉลาดและใฝ่การศึกษาหาวิชา ความรู้มาก ท่านท่องจำอัลกุรอานได้ทั้งหมด ในขณะที่อายุน้อย ขณะที่ท่านมีอายุได้เพียง 12 ปี เริ่มแสวงหาวิชาจากบรรดาผู้รู้ที่เมืองของท่าน และคนอื่นๆ ที่มายังเมืองของท่าน ใช้ความอดุสหาะ จนกระทั่งได้รับความรู้ ความเข้าใจอย่างมาก

เมื่อท่านอายุได้ 23 ปี ท่านก็ได้ออกไปแสวงหาวิชาความรู้ และสอนผู้อื่น ท่านใช้เวลาตลอดชีวิตของท่านทั้งหมดไปในงานนั้น มีผู้คนจำนวนมากมายังได้รับความรู้ความเข้าใจ และได้รับประโยชน์จากท่าน .

คณาจารย์ของท่าน :-

1. ชัยคุ อิบรอฮีม อิบน์ หะมัด อิบน์ ยาซีร เป็นครูคนแรก.
2. ชัยคุ ซอและฮ์ อิบน์ อุษมาน ผู้พิพากษาเมือง อุนัยซะฮ์ โดยท่านได้เรียนรู้วิชาความรู้ต่างๆ ดังนี้

อุซูลุ้ฟิคุ เตาฮีด ตัฟซีร และภาษาอาหรับ ท่านได้อยู่กับชัยคุฯ จนกระทั่งท่านชัยคุฯ ได้ลาจากโลกนี้ไป ท่านเป็นผู้ที่มีความรู้ดีมากในวิชาฟิคุ และอุซูลุ้ฟิคุ ท่านมีความเชี่ยวชาญมากในวิชาเตาฮีดและสิ่งที่เกี่ยวข้องกับวิชา

เตาฮีด เนื่องจากท่านง่วนอยู่กับตำรับตำราต่างๆ ที่เป็นที่ยอมรับ โดยเฉพาะอย่างยิ่งหนังสือของอิบนุ คัยมียะฮฺ และอิบนุค็อล กอยยิม เป็นพิเศษ นอกจากนั้น ท่านยังเอาใจใส่เป็นอย่างมากต่อ วิชาตัฟซีร และศิลปะต่างๆ ของวิชานี้ ท่านได้ศึกษาจนกระทั่งมีความชำนาญในวิชาดังกล่าว และยังได้เขียนตำรับตำราในวิชาตัฟซีร ดังนี้ :-

1. ตัยซีรุล กะรีมิรเราะฮฺมาน ฟิตตัฟซีร กะลามิ้ล มัณนาน มีแปดเล่มด้วยกัน.
2. ตัยซีรุล ละฎีฟีลมัณนาน ฟิคุลาเศาะดี ตัฟซีรุลกุรอาน.
3. อัลเกาะฮฺวาอิดุ้ลหิซาน ลิตตัฟซีรุลกุรอาน.

ตำรับตำราที่ควรเก็บไว้หาประโยชน์ นอกเหนือจากที่ได้กล่าวมา ดังนี้ :-

4. อัลอิรชาดุ อิลลา มะอฺริฟะตุล อะฮฺกาม.
5. อีรียาฎุน นาฎิเราะฮฺ.
6. บะฮฺญะตุ้ลกุฎูบิลอับร้อร.
7. มัณสะญะฮฺซาลิกีน อะเตอฎูฮฺฟีลฟีกี ฟิดดีน.
8. ฮุกุม ชุรบิดุดคอบนิ วับายอิฮฺ วัชชีรออิฮฺ.
9. อัลพะตาวีซ ชะฮฺดียะฮฺ.
10. หนังสือ คุฎูบะฮฺวันศุร 3 เล่มที่มีประโยชน์.
11. อัลฮุกั้ลวาฎิฮฺมูบีน บิซฺรอฮฺเตอฮฺดีลอะมบิยาอิล วัลมุรอะลีน.
12. เตอฎูฮฺลกาฟิยะตุ้ชชะฟาฟิยะฮฺ (นูเนียฮฺตุบ์นัลกอยยิม).

นอกจากนี้ยังมีตำรับตำราอีกมากมาย ในวิชาฟิกฮฺ เตอฮฺดีษ อูซูล อัลอับฮานุ้ลอิญญุมะฮฺยะฮฺ และพะตาวา (ไขปัญหา) ต่างๆ.

การเสียชีวิตของท่าน : ท่านได้ประสบกับโรคร้าย ที่เกิดขึ้นอย่างฉับพลัน ซึ่งบอกถึงว่า ท่านนั้นใกล้จะเสียชีวิตแล้ว ท่านได้ถึงแก่ความตาย ในคืนวันพฤหัสบดีที่ 23 เดือน ญุมาดิฮฺซานีเยฮฺ ปี ฮ.ศ. 1376 ที่เมืองอุนัยชะฮฺ ในขณะที่ได้ทิ้งร่องรอย และความโศกเศร้าเสียใจอย่างสุดซึ้งแก่ผู้ที่อยู่จักท่าน และได้ยื่นท่านหรือได้เรียนหนังสือกับท่าน ขออัลลอฮฺ ﷻ ทรงประทานความเมตตาอย่างมากมายแก่ท่าน และได้ทรงให้เราได้รับประโยชน์จากความรู้ และหนังสือต่างๆ ของท่านด้วย ขออัลลอฮฺ ﷻ ได้ทรงรับดูแลด้วยเถิด

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

ด้วยพระนามของอัลลอฮฺ ผู้ทรงกรุณา
(ต่อสรรพสิ่งทั้งมวลในโลกนี้)
และทรงปรานี (ต่อมวลผู้ศรัทธาในโลกอาคิเราะฮฺ)

คำปรารภของผู้เรียบเรียง

ขอสรรเสริญแด่อัลลอฮฺ ﷻ ที่การสรรเสริญทั้งมวลเป็นกรรมสิทธิ์ของพระองค์ ขอปฏิญาณว่า ไม่มีพระเจ้าอื่นใด นอกจากอัลลอฮฺ ﷻ เพียงองค์เดียวเท่านั้น ไม่มีภาคีใดๆสำหรับพระองค์ และขอปฏิญาณว่าท่านนบีมุฮัมมัด ﷺ เป็นบ่าว และศาสนทูต (ร่อซูล) ของพระองค์ ขออัลลอฮฺ ﷻ ทรงประทานพรและความศานติแก่ท่านตลอดจน วงศ์วานของท่านและบรรดาศาวกของท่านด้วยเถิด

หลังจากที่ได้กล่าวถ้อยคำข้างต้นนี้แล้ว ข้าพเจ้าขอกล่าวต่อไปว่า ความสบายอกสบายใจ ความปลื้มอกปลื้มใจ การไม่มีความกลุ่มอกกลุ่มใจนั้น เป็นเป้าหมายของทุกคน ชีวิตความเป็นอยู่ที่ดี ความปลาบปลื้ม ความเบิกบานใจ จะเกิดขึ้นและสมบูรณ์ได้ก็ด้วยสิ่งดังกล่าว การที่จะได้สิ่งดังกล่าวมานั้น ก็จักต้องอาศัยสื่อต่างๆ ทางศาสนา ธรรมชาติ และการปฏิบัติ และทั้งหมดนั้นไม่สามารถที่จะรวมอยู่ได้ นอกจากในบรรดาผู้ศรัทธาเท่านั้น ส่วนคนอื่น ๆ นั้น ถึงแม้จะเกิดขึ้นกับพวกเขาในรูปแบบและสื่อในการต่อสู้ของบรรดาผู้มีสติปัญญา พวกเขา ก็จะขาดรูปแบบต่างๆ ที่ให้ประโยชน์ และมีความมั่นคงทั้งในปัจจุบัน และในอนาคตอย่างดีที่สุด .

แต่ที่ว่า จะขอกกล่าวถึงสื่อต่างๆ ที่ทุกคนใช้ความพยายามเพื่อให้ได้มาซึ่งเป้าหมายสูงสุดนี้ .

บางคนก็ได้มามาก เขาก็มีชีวิตอยู่อย่างสุขสบายดี บางคนก็ไม่ได้เลย เขาก็มีชีวิตอยู่อย่างทุกข์ยากลำบากบ้าง บางคนก็ได้บ้าง ไม่ได้บ้าง เขาก็มีชีวิตอยู่อย่างดี สุขสบายบ้าง ทุกข์ยากลำบากบ้าง ตามที่อัลลอฮฺ ﷻ ได้ประทานให้ และอัลลอฮฺ ﷻ นั้นทรงเป็นผู้ประทานให้ และทรงเป็นผู้ให้ความช่วยเหลือในการให้ได้มาซึ่งทุกสิ่งทุกอย่างที่พึงาม และจัดทุกสิ่งทุกอย่างที่ชั่วร้ายให้หมดไป

สื่อแห่งความสุข

1. หลักใหญ่ๆ และรากฐานที่สำคัญที่สุดสำหรับการนั้นคือ การศรัทธา และการทำงานที่ดี อัลลอฮฺ ﷻ ตรัสไว้ว่า.

قَالَ تَعَالَى: ﴿مَنْ عَمِلَ صَالِحًا مِّنْ ذَكَرٍ أَوْ أَنَّىٰ وَهُوَ
مُؤْمِنٌ فَلَنُحْيِيَنَّهُ حَيٰوةً طَيِّبَةً وَلَنَجْزِيَنَّهُمْ أَجْرَهُمْ بِأَحْسَنِ مَا
كَانُوا يَعْمَلُونَ﴾ النحل: 97

“ผู้ใดที่ได้กระทำการงานที่ดี ทั้งชายและหญิงในฐานะที่เขาเป็นผู้ศรัทธา เรา (อัลลอฮฺ) จะให้เขามีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดี และเราจะให้ผลตอบแทนแก่พวกเขา ด้วยสิ่งที่ดีที่สุด ที่พวกเขาได้กระทำไว้”

(อันนะฮลุ:97)

อัลลอฮฺ ﷻ ได้ทรงสัญญาแก่ผู้ที่ได้รวมการศรัทธา และการทำงานที่ไว้ด้วยกันดีว่า อัลลอฮฺ ﷻ จะทรงให้ชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีและผลตอบแทนที่ดีที่สุดแก่เขา ในโลกนี้และโลกหน้า .

สาเหตุของเรื่องราวดังกล่าวนี้เป็นสิ่งที่ชัดเจน เพราะบรรดาผู้ศรัทธาต่ออัลลอฮฺ ﷻ ที่ถูกต้องนั้น จะส่งผลให้มีการงานที่ดีสามารถปรับปรุงจิตใจ และจรรยา มารยาททั้งโลกนี้และในโลกรหน้า พวกเขาจะมีหลักสำคัญซึ่งเป็นรากฐานต่างๆ ที่พวกเขาจะต้องเผชิญกับทุกสิ่งที่ได้มีมายังพวกเขา เป็นสาเหตุของความปลาบปลื้ม และความเบิกบานใจ และเป็นสาเหตุของความกังวล ความมกัลดกั้ม และความเศร้าหมอง

พวกเขาจะพบกับสิ่งที่นำมาซึ่งความรัก และความปลาบปลื้มใจ ด้วยการแสดงความยินดี มีการกตัญญู โดยนำไปใช้ในสิ่งที่ให้ประโยชน์แล้ว พระองค์ก็จะทรงทำให้พวกเขามีความเบิกบานและอยากให้ความจำเริญนั้นคงอยู่ตลอดไป ความหวังในผลตอบแทนของบรรดาผู้กตัญญูดังกล่าว เป็นผลของความดีนั้นจะเหนือกว่าทุกสิ่ง

พวกเขาจะเผชิญกับสิ่งที่ไม่เป็นที่ปรารถนา สิ่งที่เป็นอันตราย ความมกัลดกั้ม

ออกลุ่มใจ ความทุกข์อกทุกข์ใจ ด้วยการต่อต้านสิ่งซึ่งพวกเขาสามารถต่อต้านได้ บรรเทาสิ่งซึ่งพวกเขาสามารถบรรเทาได้ มีความอดทนอย่างดีเยี่ยมในสิ่งซึ่งพวกเขาสามารถหลีกเลี่ยงได้ ด้วยเหตุดังกล่าว อัลลอฮฺ ﷻ ทรงให้ร่องรอยต่างๆ ของสิ่งอันไม่เป็นที่พึงปรารถนามลายไป แต่จะมีความหวังต่างๆ ที่ดี และความความต้องการอย่างมาก ในความโปรดปราน และการตอบแทนของอัลลอฮฺ ﷻ มาแทนที่ เหมือนกับที่ท่านนบีมุฮัมมัด ﷺ ได้พูดถึงไว้ในวจนะที่ซอฮี้ฮ์ที่ว่า...

”عجباً لأمر المؤمن إن أمره كله خير، إن أصابته سراء شكر فكان خيراً له، و إن أصابته ضراء صبر فكان خيراً له، و ليس ذلك لأحد إلا للمؤمن .“

“ช่างเป็นสิ่งที่น่าประหลาดเหลือเกิน สำหรับเรื่องราวของผู้ศรัทธา แท้จริง เรื่องราวของเขาทั้งหมดนั้น ล้วนเป็นความดีทั้งสิ้น กล่าวคือ หากมีสิ่งที่จะนำมาซึ่งความปลาบปลื้มมาให้กับเขา เขาก็ขอบคุณ นั่นเป็นความดีแก่เขา และหากมีสิ่งที่จะนำมาซึ่งความเดือดเนื้อร้อนใจมาประสบกับเขา เขาก็อดทนนั่นก็เป็นความดีแก่เขา และจะไม่มีผู้ใดจะได้รับ นอกจากผู้ศรัทธาเท่านั้น”

(บันทึกโดย อิมามมุสลิม)

ท่านนบีมุฮัมมัด ﷺ กล่าวว่า ผู้ศรัทธานั้น ทุกสิ่งที่เกิดขึ้นกับเขาไม่ว่าจะเป็นความดี หรือผลพวงต่างๆ ของการงานของเขา ที่นำมาซึ่งความปลาบปลื้ม และไม่เป็นที่ปรารถนาต่างๆ นั้น จะเพิ่มขึ้นหลายเท่าตัว

ด้วยเหตุนี้ จะพบว่า คนสองคน ที่ประสบเหตุการณ์ที่ดี และเหตุการณ์ร้าย มีความเหลื่อมล้ำกันมาก ในการเผชิญหน้ากับเหตุการณ์นั้น และก็ขึ้นอยู่กับความเหลื่อมล้ำในการศรัทธา และการงานที่ดีของเขาทั้งสอง

ผู้ที่มีลักษณะทั้งสองนี้ติดตัว จะเผชิญกับความดีและความชั่ว ด้วยความขอบคุณและความอดทน และสิ่งที่ติดตามมา ก็คือความปลาบปลื้ม ความเบิกบาน การไม่มีความมกัลดกั้มออกลุ่มใจ ความเศร้าหมอง ความกังวล คับอกคับใจตลอดจน ความทุกข์ยากในชีวิต และเขาจะมีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีในโลกนี้ อย่างสุขสมบูรณ์

ส่วนอีกคนหนึ่งเมื่อเผชิญกับสิ่งที่นำมาซึ่งความปลาบปล้ำใจ สุดขีด มารยาทของเขาจะผิดเพี้ยนไป เขาจะเผชิญหน้ากับมัน เหมือนกับที่สัตว์เดียดระจนที่เผชิญหน้ากันมัน คือความมก ความหวงแหน ไม่มีความสบายใจ ยิ่งไปกว่านั้น เขายังจะเป็นผู้ที่หัวใจแตกสลาย ในหลายด้านด้วยกัน คือ กลัวว่า สิ่งที่เป็นที่รักของเขาจะมลายหายไป จะมีการขัดขวางต่างๆ เกิดขึ้นมากมาย สำหรับการที่จิตใจนั้นไม่สงบ มีการคาดคะเนไปต่างๆ นานา เขาจะเผชิญหน้ากับ สิ่งที่ไม่เป็นที่พึงปรารถนาต่างๆ ด้วยความกังวล ความไม่สบายใจ ความกลัว และความอึดอัดใจ ดังนั้น อย่าได้ถามถึงสิ่งที่เกิดขึ้นกับเขาเลยว่า ไม่ว่าจะ เป็น ความทุกข์ยากในชีวิต หรือโรคภัยต่างๆ ทางความคิด และความกลัวที่อาจจะ นำพาไปสู่สภาพที่เลวร้ายที่สุด สร้างความปวดเคียดเวรเวียงเกล้าให้แก่เขา และ ไม่มีสิ่งใด ที่จะช่วยให้เขาได้เปลื้องและผ่อนคลายความทุกข์ลงได้

ที่ได้กล่าวมาทั้งหมดนี้ เป็นสิ่งที่สามารถพบเห็นได้ด้วยประสบการณ์ และเมื่อท่านได้ตรึกตรอง และนำมาเทียบกับสภาพต่างๆ ของผู้คนทั้งหลายแล้ว ท่านก็จะเห็นความแตกต่างที่มากมาย ระหว่างผู้ศรัทธาที่กระทำตามขอบเขต การศรัทธาของเขา กับผู้ที่ไม่ได้เป็นอย่างนั้น และนั่นก็คือศาสนานั้นส่งเสริมอย่าง จริงจัง ให้มีความพึงพอใจในริสกีของอัลลอฮุ ﷻ และสิ่งที่พระองค์ได้ประทาน ให้บรรดาบ่าวของพระองค์อย่างมากมายหลายรูปแบบ จากความโปรดปราน และความกรุณาของพระองค์ .

ผู้ที่ศรัทธานั้น เมื่อเขาได้รับการทดสอบ ด้วยการเจ็บไข้ได้ป่วยหรือมีความยากจน ฯลฯ จะพบว่า เขามีความปลาบปล้ำใจ เขาจะมองผู้ที่มีฐานะต่ำกว่าเขา เขาจะไม่มองผู้ที่มีฐานะสูงกว่าเขา และบางทีความปลาบปล้ำใจ เบิกบานใจ และความสบายใจของเขาจะมีมากกว่าผู้ที่ได้รับสิ่งที่เขาต้องการ ทั้งหมดที่เกี่ยวกับโลกนี้ ในทำนองเดียวกันเมื่อเขาเป็นผู้ที่ไม่ได้รับความพึงพอใจ ในสิ่งที่อัลลอฮุ ﷻ ได้ทรงจัดสรรให้เขาก็จะพบว่าเขานั้นมิได้ทำตามที่การศรัทธา ได้กำหนดให้ เมื่อเขาได้รับการทดสอบด้วยความยากจนเพียงเล็กน้อย หรือไม่ได้รับสิ่งที่เขาต้องการเกี่ยวกับโลกนี้ เขาก็มีความทุกข์ทรมานและลำบากยาก

และอีกตัวอย่างหนึ่ง คือ เมื่อมีเหตุแห่งความกลัว และสิ่งรบกวนต่างๆ มาประสมกับมนุษย์ ก็จะมีพบว่า ผู้ที่มีการศรัทธาที่ถูกต้อง มีหัวใจที่มั่นคง จิตใจ

ที่สุขสงบ สามารถทำให้เรื่องราวที่มาคุกคามนี้ดำเนินไปได้ด้วยดี ด้วยความคิด ค้ำถ่วง และการกระทำ เขาก็หลักสู้กับสิ่งที่มารบกวน และนี่เป็นสภาพต่างๆ ที่ทำให้มนุษย์เกิดความสบาย และทำให้จิตใจของเขามีความมั่นคง

เช่นเดียวกัน ท่านจะพบว่า คนที่ไม่มีศรัทธานั้น มีสภาพที่ตรงกันข้ามกับ สภาพที่ได้กล่าวมากล่าวคือ เมื่อมีความกลัวเกิดขึ้น ก็จะทำให้เกิดความอึดอัด ประสาท ต่างๆ ของเขาก็จะตึงเครียด ความคิดของเขาก็จะแตกกระจายฟุ้งซ่าน พร้อมทั้ง จะมีความหวาดกลัว ความตระหนกตกใจ เข้ามาแทรก ทำให้ไม่สามารถจะ สบายใจได้ ซึ่งก็จะมารวมกันเล่นงานเขา และมนุษย์ประเภทนี้ หากไม่อาศัยการ ฝึกฝนมาอย่างหนัก พลังของเขาก็จะพังทลายลง ประสาทของเขาก็จะตึงเครียด ทั้งนี้ เนื่องจากว่า เขาขาดการศรัทธา ที่จะทำให้เขามีความอดทน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในสภาพที่คับขัน และสภาพที่นำมาซึ่งความเศร้าโศก และเสียใจต่างๆ

คนดี คนเลว ผู้ศรัทธา และผู้ปฏิเสธนั้น ทุกคนมีส่วนร่วมในการที่จะดึง เอาความกล้าหาญที่เกิดขึ้นจากการแสวงหาและการปลุกฝัง จะทำให้ผ่อนคลาย ความกลัวลงมาได้ แต่ทว่า ผู้ที่ศรัทธานั้น จะมีสิ่งที่โดดเด่น เนื่องจากความ ศรัทธาที่เข้มแข็ง ความอดทน การมอบหมาย และการพึ่งพาต่ออัลลอฮุ ﷻ และการหวังในกุศลผลบุญ จากอัลลอฮุ ﷻ ซึ่งเป็นสิ่งที่จะทำให้มีความกล้าหาญ เพิ่มขึ้น ทำให้ความรุนแรงของความกลัวลดลง ทำให้ความทุกข์ยากของเขา เบาบางลง เหมือนกับที่พระองค์อัลลอฮุ ﷻ ตรัสไว้ว่า

قَالَ تَعَالَى: ﴿إِنْ تَكُونُوا تَأْلَمُونَ فَإِنَّهُمْ يَأْلَمُونَ كَمَا

تَأْلَمُونَ وَتَرْجُونَ مِنَ اللَّهِ مَا لَا يَرْجُونَ﴾ النساء: 104

“หากพวกเจ้าเจ็บปวด แท้จริง พวกเขาก็มีความเจ็บปวดเหมือนกับที่ พวกเจ้ามีความเจ็บปวด และพวกเจ้าหวังจากอัลลอฮุ ﷻ ในสิ่งที่พวกเขาไม่ ได้หวัง”

(อันนิซาอู:104)

และทรงให้พวกเขาได้รับความช่วยเหลือจากพระองค์ และได้รับการ สนับสนุนจากพระองค์ ซึ่งจะทำให้ความกลัวมลายหายไป อัลลอฮุ ﷻ ตรัส ไว้ว่า

قَالَ تَعَالَى: ﴿وَأَصْبِرُوا إِنَّ اللَّهَ مَعَ الصَّابِرِينَ﴾ الأنفال: ٤٦

“และพวกเจ้าจงอดทนเถิด แท้จริง อัลลอฮ์ ﷻ นั้น ทรงอยู่กับบรรดาผู้อดทน”

(อัลอันฟาล:46)

2. สิ่งที่จะมาขัดความกุ่มอกกุ่มใจ ความเศร้าหมองและความกังวลให้หมดไปได้ นั่นก็คือ การทำดีต่อเพื่อนมนุษย์ ด้วยคำพูด การกระทำ และสิ่งที่เป็นความดีอื่น ๆ อีก ทั้งหมดนั้น เป็นการทำดี เป็นการทำสิ่งที่เป็นกุศล ซึ่งอัลลอฮ์ ﷻ จะทรงให้ขัดความกุ่มอกกุ่มใจ และความเศร้าหมอง ให้หมดไปจากทั้งคนดีและคนชั่ว ตามขนาดผลงานของแต่ละคน แต่ทว่าผู้ศรัทธานั้น จะได้รับสิ่งที่ครบถ้วนสมบูรณ์กว่า ด้วยการที่ว่า การทำดีของเขา นั้น เกิดขึ้นจากความบริสุทธิ์ใจ และหวังในกุศลผลบุญจากอัลลอฮ์ ﷻ พระองค์ก็ทรงให้การทำดี มีความสะดวกง่ายดายแก่เขา และขัดสิ่งที่ไม่เป็นที่พึงปรารถนา ให้หมดไปจากเขา ด้วยการมีความบริสุทธิ์ใจ และหวังในผลตอบแทนของพระองค์ อัลลอฮ์ ﷻ ตรัสไว้ว่า .

قَالَ تَعَالَى: ﴿لَا خَيْرَ فِي كَثِيرٍ مِّن نَّجْوَاهُمْ إِلَّا مَنْ أَمَرَ بِصَدَقَةٍ أَوْ مَعْرُوفٍ أَوْ إِصْلَاحٍ بَيْنَ النَّاسِ وَمَن يَفْعَلْ ذَلِكَ ابْتِغَاءَ مَرْضَاتِ اللَّهِ فَسَوْفَ نُؤْتِيهِ أَجْرًا عَظِيمًا﴾ النساء: ١١٤

“ไม่มีความดีใดๆ ในการกระซิบกระซาบกันมากมายของพวกเขา นอกจากผู้ที่ทำให้ทำทาน ทำความดี หรือการปรับปรุงแก้ไขกันในระหว่างผู้คนทั้งหลาย และผู้ใดที่กระทำการดังกล่าว โดยหวังในความพึงพอใจของอัลลอฮ์ ﷻ แล้ว ดังนั้น เราก็จะให้กุศล ผลบุญอันยิ่งใหญ่แก่เขา”

(อันนิซาอู:114)

อัลลอฮ์ ﷻ ได้ทรงแจ้งให้ทราบว่า เรื่องราวต่างๆ ทั้งหมดนั้น นับเป็นความดีที่จะนำมาซึ่งสิ่งที่ดี และจะผลักดันความชั่วร้ายออกไป และผู้ศรัทธาที่หวังในกุศล

ผลบุญที่ยิ่งใหญ่นั้น ก็จะทำให้หายกุ่มอกกุ่มใจ และเศร้าหมอง ฯลฯ

3. สิ่งที่จะขัดความกังวลที่เกิดขึ้นจากความกังวลวิตกทำให้เกิดความเศร้าบางประการนั้น คือ การหันไปทำการงานหนึ่งการงานใด หรือศึกษาวิชาความรู้ที่ให้ประโยชน์แขนงหนึ่งแขนงใด เพราะจะทำให้หัวใจไม่ไปยุ่งอยู่กับเรื่องหนึ่งเรื่องใด ที่ทำให้เกิดความกังวล และบางทีเขาอาจจะลืมหาเหตุต่างๆ ที่ทำให้เกิดความกุ่มอกกุ่มใจ และความเศร้าหมอง จากการกระทำดังกล่าว จะทำให้จิตใจของเขาดีขึ้น ความกระปรี้กระเปร่าของเขาจะมีมากขึ้น และนี่เป็นสิ่งที่ร่วมกันระหว่างผู้ที่ศรัทธากับผู้ที่ไม่ศรัทธา แต่ทว่าผู้ศรัทธานั้น จะมีสิ่งที่โดดเด่นกว่า ด้วยการศรัทธา ความบริสุทธิ์ใจ และหวังในกุศลผลบุญจากอัลลอฮ์ ﷻ ในการทุ่มเทอยู่กับวิชาความรู้ นั้น ที่เขาได้เรียนรู้มา และสอนไป และทำความดีที่เขาได้รู้มา หากว่าเป็นการเคารพภักดี ก็เป็นการเคารพภักดีที่กระทำเป็นประจำด้วยความตั้งใจดี มุ่งหวังในการเชื่อฟังอัลลอฮ์ ﷻ ซึ่งเป็นสิ่งที่ทรงพลังในการผลักดันความกุ่มอกกุ่มใจ ความเศร้าหมอง และความเสียใจต่างๆ ให้หมดไป ซึ่งก็ผ่านมาแล้วที่ถูกทดสอบ ด้วยความกังวล และมีความขุ่นหมองอยู่เป็นประจำ โดยประสบกับโรคภัยต่างๆ มากมาย แล้วยาที่สามารถทำให้เขาหายได้นั้น คือ การลืมนั่นที่เขาเศร้าหมอง ทำให้เขากังวลและการหันไปทำงานที่มีความสำคัญต่อเขา และงานที่เขาจะเข้าไปทำนั้น ควรเป็นงานที่เขาชอบ เพราะว่า เป็นสิ่งที่เป็ประโยชน์ตรงตามที่เขาต้องการ และอัลลอฮ์ ﷻ นั้น ทรงเป็นผู้รู้ดีที่สุด

4. สิ่งที่จะขัดความกุ่มอกกุ่มใจ และความกังวลออกไปได้อย่างหนึ่ง คือ การรวบรวมความคิดทั้งหมดไว้กับการง่วนอยู่กับการทำงานในขณะปัจจุบัน การตัดความคิดให้ขาดออกจากการไปยุ่งอยู่กับเวลาที่ยังไม่ได้มาถึง และความเศร้าโศกเสียใจกับเวลาที่ผ่านไป ด้วยเหตุนี้ ท่านนบีมุฮัมมัด ﷺ ได้ขอความคุ้มครองต่ออัลลอฮ์ ﷻ ให้พ้นไปจากความกุ่มอกกุ่มใจ และความเศร้าโศกเสียใจในเรื่องราวต่างๆ ที่ผ่านมา ที่ไม่สามารถจะให้มันย้อนกลับคืนมา หรือตามได้ทัน และความกุ่มอกกุ่มใจที่เกิดขึ้นจากสาเหตุของความกลัวในสิ่งที

จะเกิดขึ้นในอนาคต ผู้เป็นบ่าวนั้น จะอยู่กับวันเวลาปัจจุบันของเขา เขาจะรวมความเอาใจจริงเอาใจ ความขยันขันแข็งของเขา ทุ่มเทไปในการปรับปรุงวันเวลาปัจจุบันของเขา เพราะการทุ่มเทจิตใจอยู่กับสิ่งดังกล่าวนั้น ทำให้ต้องทำงานให้เสร็จสิ้น และจะช่วยให้เขาได้หายจากความกุ่มอกกุ่มใจ และความเศร้าโศกเมื่อท่านนบีมุฮัมมัด ﷺ ได้วิงวอนขออย่างหนึ่งอย่างใด หรือชี้แนะประสาชาติของท่านให้ทำการวิงวอนขอ ท่านจะส่งเสริมให้มีการเอาใจจริงเอาใจ มีความขยันขันแข็งในการทำสิ่งที่วิงวอนขอได้เกิดขึ้นจริง และการปลีกตัวออกจากสิ่งที่เขาได้เรียกร้องให้มีการขจัดออกไปให้หมด พร้อมกับมีการขอความช่วยเหลือต่ออัลลอฮฺ ﷻ และปรารถนาอย่างยิ่งยวดในความกรุณาของอัลลอฮฺ ﷻ เพราะว่าการวิงวอนขอจะต้องเคียงคู่ไปกับการทำงาน ผู้เป็นบ่าวนั้น เขาจะขยันในสิ่งที่จะนำมาซึ่งสิ่งที่ให้ประโยชน์แก่ตน ในด้านศาสนา และโลกนี้ เขาจะขอความสำเร็จตามที่เขามุ่งหมายจากพระผู้เป็นเจ้าของเขา ขอความช่วยเหลือต่อพระองค์ให้ได้มีการช่วยเหลือในเรื่องราวดังกล่าว เหมือนกับที่ท่านนบีมุฮัมมัด ﷺ ได้กล่าวไว้ว่า...

”إحرص على ما ينفعك واستعن بالله ولا تعجز ،
 وإذا أصابك شيء فلا تقل لو أني فعلت كذا كان و كذا ،
 و لكن قل : قدر الله و ما شاء فإن لو تفتح عمل
 الشيطان .“

“ท่านจงหมกหม้มในสิ่งที่ เป็นประโยชน์แก่ตัวท่านจงขอความช่วยเหลือต่ออัลลอฮฺ ﷻ และอย่าได้ท้อแท้ และเมื่อมีสิ่งหนึ่งสิ่งใดมาประสบกับท่าน ก็อย่าได้พูดว่า “หากว่าฉันนี้ได้ทำอย่างนั้นอย่างนี้ มันก็จะเป็นอย่างนั้น อย่างนี้” แต่ทว่า จงพูดว่า “อัลลอฮฺ ﷻ ได้ทรงกำหนดไว้แล้ว และสิ่งใดที่พระองค์ทรงประสงค์ พระองค์ก็จะทรงกระทำ เพราะว่า คำว่า “**لو**” (หาก) นั้น มันจะเปิดช่องทางให้กับชัยฏอน”

(บันทึกโดย อิมามมุสลิม)

ท่านนบีมุฮัมมัด ﷺ ได้รวมไว้ระหว่างคำสั่งให้หมกหม้มกับสิ่งต่างๆ ที่ให้ประโยชน์ ในทุกสภาพการณ์ ให้ขอความช่วยเหลือต่ออัลลอฮฺ ﷻ ไม่ให้มีการทอดทิ้ง ซึ่งเป็นการเกียจคร้านที่เป็นอันตราย กับการยอมต่อสิ่งต่างๆ ที่ผ่านพ้น

มาแล้ว และการยอมรับในกำหนดสภาวะของอัลลอฮฺ ﷻ โดยแบ่งเรื่องราวต่างๆ ออกไปเป็นสองส่วนด้วยกัน ส่วนหนึ่ง บ่าวนั้นสามารถที่จะใช้ความพยายามในการให้ได้มา หรือการให้ได้มาซึ่งสิ่งที่เขามีความสามารถผลักดัน หรือให้มันเกิดความบรรเทาเบาบางลง ซึ่งในส่วนนี้ บ่าวนั้น จะแสดงความอุตสาหะของเขาออกมา และขอความช่วยเหลือต่อพระผู้ทรงสร้างเขาขึ้นมา และในอีกส่วนหนึ่ง เขาไม่สามารถที่จะกระทำอย่างนั้นได้ แล้วในส่วนนี้ บ่าวนั้นจะมีใจสงบ ฟังพอใจ และยอมจำนน และไม่เป็นที่สงสัยใดๆ เลยว่า นี่เป็นสาเหตุของความปลื้มปิติ และการมลายหายไปของความกุ่มอกกุ่มใจ และความเศร้าหมอง

5. สิ่งสำคัญประการหนึ่งที่จะนำมาซึ่งความปลื้มอกปลื้มใจ และความสงบจิตสงบใจ คือ การรำลึกถึงอัลลอฮฺ ﷻ (**ذكر الله**) ให้มากๆ เพราะว่า จะส่งผลกระทบต่ออัศจรรย์ ในการทำให้หัวใจเบิกบาน มีความสงบสุข และทำให้ความกุ่มอกกุ่มใจ และความเศร้าหมองมลายหายไปสิ้น อัลลอฮฺ ﷻ ตรัสไว้ว่า...

قَالَ تَعَالَى: ﴿أَلَا بِنِكَرِ اللَّهِ تَطْمِئِنُّ الْقُلُوبُ﴾ الرعد: 28

“จงรู้ไว้เถิดว่า ด้วยการรำลึกถึงอัลลอฮฺ ﷻ หัวใจทั้งหลายนั้นจะมี ความสงบสุข”

(อิบรอฮิม:28)

การรำลึกถึงอัลลอฮฺ ﷻ นั้น มีผลที่ยิ่งใหญ่ ในการได้มาซึ่งความสงบของจิตใจที่ทุกคนปรารถนาและผลตอบแทนจากอัลลอฮฺ ﷻ

6. การพูดถึงความโปรดปรานของอัลลอฮฺ ﷻ ที่เห็นได้ชัดเจนและที่ซ่อนอยู่ เพราะว่า การรู้ และการนำเอาสิ่งดังกล่าวมาพูดนั้น เป็นสิ่งที่อัลลอฮฺ ﷻ จะทรงใช้ผลักดันความกุ่มอก กุ่มใจ และความเศร้าหมองให้หมดไป ส่งเสริมให้ผู้เป็นบ่าวได้กตัญญูขอบคุณที่เป็นระดับขั้นที่สูงงที่สุด แม้บ่าวจะอยู่ในสภาพที่ยากจน เจ็บป่วย ฯลฯ จากสิ่งทดสอบ (บะลาอฺ) ต่างๆ เพราะว่า เมื่อเขาได้เทียบระหว่างความโปรดปรานต่างๆ ของอัลลอฮฺ ﷻ ที่ไม่สามารถจะคำนวณ

นับได้กับสิ่งที่มาประสบกับเขาทั้งเป็นที่พึงปรารถนาและซึ่งไม่เป็นที่ปรารถนานั้น ก็ไม่สามารถจะนำมาเปรียบเทียบกับความโปรดปรานเหล่านี้ได้เลย

หากแต่ว่า สิ่งทดสอบต่างๆ ที่ไม่เป็นที่ปรารถนานั้น เมื่ออัลลอฮฺ ﷻ ได้ทรงนำมาใช้ทดสอบผู้เป็นบ่าว และเขาได้ปฏิบัติหน้าที่ของเขาด้วยความอดทน ความพึงพอใจและการยอมจำนนแล้ว ความหนักหน่วงและความเจ็บปวดของมัน ก็จะบรรเทาลง จะลดปริมาณลง เมื่อบ่าวได้พิจารณาถึงผลบุญกุศลของมัน และการทำการเคารพภักดีต่ออัลลอฮฺ ﷻ ด้วยการปฏิบัติหน้าที่ด้วยความอดทน และความพึงพอใจ เขาก็จะละทิ้งสิ่งต่างๆ ที่ขมขื่น ให้เป็นสิ่งที่หวานชื่น และความหวานชื่นแห่งผลตอบแทนนั้น ก็จะทำให้เขาสัมผัสความขมขื่นนั้นได้

7. สิ่งที่ทำให้ประโยชน์ที่สุดประการหนึ่ง ในเรื่องนี้ คือ การปฏิบัติตามสิ่งที่ท่านนบีมุฮัมมัด ﷺ ได้ชี้แนะไว้ในหะดีษที่ซอฮี้ฮฺ โดยที่ท่านนบีมุฮัมมัด ﷺ ได้กล่าวไว้ว่า...

” انظر إلى من هو أسفل منك ، و لا تنظروا إلى من هو فوقكم ، فإنه أجدر أن لا تزدروا نعمة الله عليكم . “

“ท่านทั้งหลาย จงมองดูผู้ที่มีฐานะต่ำกว่าพวกท่าน และอย่าได้มองดูผู้ที่มีฐานะสูงกว่าพวกท่าน เพราะว่ามันเหมาะสมกว่า ในกรณีที่พวกท่านจะ ไม่ไปดูถูกดูแคลนความโปรดปรานของอัลลอฮฺ ﷻ ที่มีต่อพวกท่าน”

(บันทึกโดย อิมามบุคอรีและอิมามมุสลิม)

แท้จริงบ่าวนั้น เมื่อเขานำเอาคำเตือนสติอันสูงส่งนี้มาพิจารณาไตร่ตรอง ก็จะพบว่า ตนนั้นยังดีกว่าคนอื่นๆ อีกเป็นจำนวนมาก ในการมีสุขภาพดี และในปัจจุบันยังชีพ และที่ติดตามมา แม้เขาจะมีสภาพที่หนักหนาขนาดไหนก็ตาม ความกังวล ความมกั้มอกกั้มใจ และความเศร้าหมองของเขา ก็จะมลายหายไป ความปลาบปล้ำม ความปิติยินดี ในความโปรดปรานของอัลลอฮฺ ﷻ ที่เขามีความเหนือกว่าผู้อื่น ก็จะเพิ่มพูนขึ้น

ทุกครั้งที่ผู้เป็นบ่าวได้พิจารณาถึงความโปรดปรานต่างๆ ของอัลลอฮฺ ﷻ ทั้งที่ปรากฏชัดและไม่ปรากฏชัด ทางด้านศาสนา และทางด้านโลกนี้แล้ว เขาก็จะเห็นว่า พระผู้เป็นเจ้าของเขานั้นได้ประทานความดีมากมายให้แก่เขา และ

ได้ทรงขจัดความชั่วร้ายต่างๆ ให้หมดไปจากเขา และไม่เป็นที่สงสัยเลยว่า จะเป็นการผลักดันความมกั้มอกกั้มใจ และความเศร้าหมองต่างๆ ออกไป และทำให้เกิดความดีอกดีใจ และความปลาบปล้ำมใจขึ้นมาแทน

8. ความพยายามในการขจัดสิ่งต่างๆ ที่จะทำให้เกิดความเศร้าหมอง และการทำให้ได้มาซึ่งสิ่งที่จะทำให้ความปลาบปล้ำม ก็ด้วยการลืมสิ่งที่ไม่เป็นที่ปรารถนาทั้งหลายที่ได้ผ่านมา โดยที่เขาไม่สามารถจะป้องกันได้ และการรู้ว่าการเข้าไปพะวงอยู่กับเรื่องนั้น เป็นการเข้าไปยุ่งอยู่กับเรื่องที่เหลวไหลไร้สาระ และเป็นสิ่งที่เป็นไปไม่ได้ เป็นความโง่เขลา งามาย ดังนั้น เขาจึงต้องบังคับจิตใจของเขาไม่ให้มีความกังวล ในเรื่องดังกล่าวที่เขาจินตนาการไปเอง เขาจึงต้องรู้ว่า เรื่องราวต่างๆ ที่จะมีมาในวันข้างหน้ามันเป็นเรื่องที่ไม่มีใครรู้ว่า จะมีอะไรเกิดขึ้น ไม่ว่าจะเป็นความดี ความชั่ว ความหวัง และความปวดร้าวต่างๆ ทั้งหมดนั้น ล้วนอยู่ในพระหัตถ์ของอัลลอฮฺ ﷻ ผู้ทรงอำนาจ ผู้ทรงรอบรู้ ไม่ได้อยู่ในมือของบ่าวคนใดแม้แต่น้อย เขาเพียงแต่ใช้ความอดทน ในการทำให้ได้มาซึ่งสิ่งที่ดีต่างๆ และขจัดสิ่งที่เป็นพิษภัยต่างๆ เท่านั้น และให้บ่าวได้รู้ว่า เมื่อเขามัวแต่ไปคิดในเรื่องที่เขามีความกังวลอยู่กับเรื่องอนาคตโดยหันไปพึ่งพาอาศัยพระผู้เป็นเจ้าของเขา ในการปรับปรุงจิตใจให้ดีขึ้น และมีใจสงบ หากเขาได้กระทำตามที่ได้กล่าวมาแล้ว หัวใจของเขาก็จะมีความสงบสุข สภาพต่างๆ ของเขาก็จะดีขึ้น ความมกั้มอกกั้มใจ ความกังวล ก็จะมลายหายไปด้วย

9. และสิ่งที่ให้ผลดีที่สุดประการหนึ่ง ในการคาดการณ์เรื่องราวต่างๆ คือ การใช้คำวิงวอนดุอาอฺ ที่ท่านนบีมุฮัมมัด ﷺ ได้นำมาใช้ ที่ว่า...

” اللهم أصلح لي ديني الذي هو عصمة أمري ، و أصلح لي دنياي التي فيها معاشي ، و أصلح لي آخرتي التي إلیها معادي ، واجعل الحياة زيادة لي في كل خير ، و الموت راحة لي من كل شر . “

“ข้าแต่ อัลลอฮฺ ﷻ ขอพระองค์ทรงปรับปรุงแก้ไขศาสนาของข้าพระองค์ให้แก่ข้าพระองค์ให้แก่ข้าพระองค์ ที่ซึ่งเป็นเครื่องคุ้มครองเรื่องราว

ของข้าพระองค์ ขอพระองค์ทรงปรับปรุงโลกนี้ของข้าพระองค์ก็ให้แก่ข้าพระองค์
ซึ่งในนั้นมีเครื่องประทังชีวิตของข้าพระองค์ ขอพระองค์ทรงปรับปรุงให้แก่
โลกหน้าของข้าพระองค์ ซึ่งในนั้น คือที่กลับไปของข้าพระองค์ และขอ
พระองค์ทรงทำให้การมีชีวิตอยู่ เป็นการเพิ่มพูนความดีแก่ข้าพระองค์ และ
ขอพระองค์ทรงให้การตายนั้นเป็นการทำให้ข้าพระองค์ปลอดภัยจากความชั่วร้าย
ทุกอย่าง ด้วยเถิด”

(บันทึกโดย อิมามมุสลิม)

เช่นเดียวกันคำกล่าวของท่านนบีมุฮัมมัด ﷺ ที่ว่า...

“ اللهم رحمتك أوجو فلا تكلني إلى نفسي طرفة عين ، و
أصلح لي كله ، لا إله إلا أنت “

“ข้าแต่อัลลอฮ์ ﷻ ด้วยกับความเมตตาของพระองค์ ที่ข้าพระองค์มี
ความหวัง ขอพระองค์อย่าได้ทรงปล่อยข้าพระองค์ไว้เพียงลำพังเลย แม้
เพียงชั่วกะพริบตาเดียว และขอพระองค์ได้ทรงปรับปรุงแก้ไขกิจการทั้งหมด
ให้แก่ข้าพระองค์ด้วยเถิด ไม่มีพระเจ้าอื่นใด นอกจากพระองค์ท่านเท่านั้น”

(บันทึกโดย ออบูดาวูด)

เมื่อผู้เป็นป่าวได้นำคำวิงวอนนี้มาใช้ขอ ด้วยจิตใจจดจ่อการตั้งใจที่แน่วแน่
พร้อมทั้งมีความพยายามที่จะทำให้สิ่งนั้นประสบความสำเร็จแล้ว อัลลอฮ์ ﷻ
ก็จะทรงทำให้สิ่งที่เขาวิงวอนขอ คาดหวัง เพื่อให้ได้มา ประสบกับความสำเร็จ
แล้วความมกั้มอกกั้มใจของเขา ก็จะกลับกลายเป็นความดีอกดีใจและความ
ปลื้มใจในที่สุด

10. สื่อที่ให้ผลดีที่สุดในประการหนึ่งสำหรับการขจัดความวิตกกังวล ความ
โศกเศร้าต่างๆ เมื่อมีสิ่งทดสอบบางอย่างเกิดขึ้นกับป่าว คือ การที่เขาได้ใช้
ความอดสาหะในการทำให้มันบรรเทาลงด้วยการประเมินสิ่งที่จะเกิดขึ้น
นั้นให้อยู่ในสภาพที่เลวร้ายที่สุดที่เรื่องราวจะไปจบลงที่ตรงนั้น และให้ตัวของเขา
ปักหลักสู้ด้วยความอดสาหะ ในการทำให้เกิดการบรรเทามากที่สุดเท่าที่เขา
สามารถที่จะกระทำได้ ด้วยการปักหลักสู้ และการใช้ความอดสาหะที่ให้มีผลนี้
จะทำให้ความโศกเศร้าเสียใจต่างๆ ของเขา มลายหายไป และใช้ความอดสาหะ

ทุ่มเทในการดึงเอาสิ่งที่มีประโยชน์ต่างๆ เข้ามาแทนและผลักดันสิ่งเลวร้ายต่างๆ
ออกไปทำให้ได้รับการอำนวยความสะดวกแก่ป่าว มาแทนที่

เมื่อสื่อแห่งความกลัวต่างๆ เช่น โรคภัยไข้เจ็บ ความยากจนและความ
ไม่มีในสิ่งต่างๆ ที่เขารัก ก็ให้เขาระวังตัวด้วยการมีจิตใจที่สงบสุข และยิ่งไปกว่านั้น
ให้สู้กับสิ่งที่เลวร้ายยิ่งกว่านั้น ก็จะทำให้เขาสามารถสู้กับมันได้ เพราะการมีจิตใจ
สู้กับสิ่งที่ไม่เป็นที่ปรารถนาที่อาจจะเกิดขึ้นได้นั้น และสามารถจะบรรเทาและ
ขจัดความรุนแรงออกไปได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง เมื่อเขามีจิตใจต่อสู้เท่าที่มีความ
สามารถ ด้วยการรวมตัวกัน ระหว่างการต่อสู้ของจิตใจกับการใช้ความอดสาหะ
ให้เป็นประโยชน์ ทำให้ไม่มีความสนใจในสิ่งทดสอบต่างๆ และบังคับตัวเองให้
ต่อต้านสิ่งที่ไม่เป็นที่พึงปรารถนา พร้อมกับพึ่งพาอัลลอฮ์ ﷻ และการมีความ
เชื่อมั่นต่อพระองค์ จากการกระทำดังกล่าว ไม่เป็นที่สงสัยใดๆ เลยว่า เรื่องราว
ต่างๆ เหล่านี้มัน มีประโยชน์ที่ยิ่งใหญ่ ในการได้มาซึ่งความปลื้ม ความ
เบิกบานใจ พร้อมกับมีความหวังในผลบุญ ที่จะมาในเวลาอันใกล้และที่จะมีมา
ในอนาคต และนี่เป็นสิ่งที่สามารถพบเห็นได้ จากผู้ที่เคยประสบมาแล้วนั้น

11. สิ่งสำคัญที่สุดอย่างหนึ่ง ที่จะมาเยียวยาจิตใจ ตลอดจนโรคภัยต่างๆ
ที่เกี่ยวกับร่างกายนั้น คือ ความแข็งแรงของหัวใจ การไม่เดินตาม และการ
ไม่มีการสนองตอบความนึกคิด และจินตนาการที่ไม่ดีต่างๆ เพราะว่ามีมนุษย์นั้น
เมื่อใดที่เขายอมจำนนต่อจินตนาการต่างๆ แล้วหัวใจของเขาก็จะตอบสนองต่อ
สิ่งที่จะส่งผลกระทบ เช่น ความกลัวโรคภัยต่างๆ ความโกรธ และความกระวน
กระวายต่อสาเหตุต่างๆ ของสิ่งที่ไม่เป็นที่ปรารถนา และการสูญเสียหลายไปของ
สิ่งที่เป็นที่รัก ฯลฯ ซึ่งจะทำให้เกิดความเศร้าโศก เสียใจ แก่จิตใจ และร่างกาย
ที่มีผลกระทบที่เลวร้าย ที่ผู้คนต่างได้เห็นพิษภัยของมันมาแล้ว .

12. เมื่อหัวใจพึ่งพาอัลลอฮ์ ﷻ มอบหมายต่อพระองค์ ไม่ยอมจำนนต่อ
จินตนาการต่างๆ ที่เลวทราม ที่จะมาครอบงำ แต่มีความเชื่อมั่นต่ออัลลอฮ์ ﷻ
และมีความหวังในความโปรดปรานของพระองค์เป็นอย่างมากแล้ว ความเศร้าโศก
เสียใจ ก็จะหมดไปจากเขา โรคภัยไข้เจ็บต่างๆ ทางร่างกายและจิตใจ ก็จะมลาย

หายไป และเขาจะมีกำลังใจ และความปลอบปลื้มใจ ที่ไม่สามารถจะสาธยายได้ ก็มาน้อยมาแล้วที่โรงพยาบาลต่างๆ เต็มไปด้วยบรรดาผู้เจ็บป่วยด้วยโรคทางจิต ก็มาน้อยมาแล้วที่สิ่งต่างๆ เหล่านี้ส่งผลกระทบต่อจิตใจผู้ที่มีความเข้มแข็ง และก็น้อยมาแล้วที่ทำให้ผู้คนเสียสติ ผู้ที่ปลอดภัยนั้น คือ ผู้ที่อัลลอฮฺ ﷻ ทรงให้เขาได้รับความปลอดภัย และทรงให้เขาได้รับความสำเร็จ ในการต่อสู้กับตัวเอง เพื่อให้ได้มาซึ่งบรรดาสาเหตุต่างๆ ที่ให้ประโยชน์ ที่ทำให้หัวใจเข้มแข็ง ผลักดันความกังวลให้หมดไป อัลลอฮฺ ﷻ ตรัสไว้ว่า...

قَالَ تَعَالَى: ﴿ وَمَنْ يَتَوَكَّلْ عَلَى اللَّهِ فَهُوَ حَسْبُهُ ﴾ [الطلاق: 3]

“และผู้ใดมอบหมายต่ออัลลอฮฺ ﷻ พระองค์ก็ทรงเป็นที่พอเพียงแก่เขาแล้ว”

(อิฎฎาะลาฮฺ:3)

คือ เป็นที่พอเพียงแก่ทุกสิ่งทุกอย่าง ที่มีความเกี่ยวข้องกับเขา ในเรื่องศาสนา และโลกดุนยานี้ของเขา

ผู้ที่มอบหมายต่ออัลลอฮฺ ﷻ นั้น เป็นคนที่มีหัวใจที่เข้มแข็ง ความรู้สึกนึกคิดต่างๆ ไม่สามารถจะรบกวนเขาได้ เนื่องจากเขารู้ดีว่า ความอ่อนแอของจิตใจนั้น ทำให้เกิดการหวาดกลัว ที่ไม่มีความเป็นจริง แต่เขารู้ดีว่า อัลลอฮฺ ﷻ นั้น ทรงดูแลผู้ที่มอบหมายต่ออัลลอฮฺ ﷻ อย่างครบถ้วนสมบูรณ์ เขาก็จะมีความมั่นใจต่ออัลลอฮฺ ﷻ มีจิตใจสงบกับการสัจญาของพระองค์ ความเศร้าโศกเสียใจ และความกังวลของเขา ก็จะละลายหายไป ความยากลำบากของเขาก็จะกลีบกลายเป็นความง่ายดาย ความเศร้าโศกของเขา ก็จะกลีบกลายเป็นความดีอกดีใจ ความกลัวของเขา ก็จะกลายเป็นความปลอดภัย ซึ่งเราก็ขอต่ออัลลอฮฺ ﷻ ให้มีสุขภาพดี และให้พระองค์ได้ประทานหัวใจที่เข้มแข็ง มีความหนักแน่น ด้วยการมอบหมายที่สมบูรณ์และผลักดันสิ่งที่ไม่เป็นที่ปรารถนา สิ่งที่เป็นอันตรายทุกอย่าง ให้หมดไป

13. วะนะของท่านนบีมุฮัมมัด ﷺ ที่ว่า...

“ لا يفرق مؤمن مؤمنة إن كره منها خلقاً رضي منها خلقاً آخر ”

“ผู้ศรัทธาชายจะไม่เกลียดผู้ศรัทธาหญิง หากเขาไม่พอใจในมารยาท ความประพฤติอย่างหนึ่งอย่างใดของเธอ เขาอาจจะพอใจในความประพฤติด้านอื่นๆ ของเธอก็ได้”

(บันทึกโดย อิมามมุสลิม)

ประโยชน์สำคัญๆ มีอยู่สองประการด้วยกัน:-

ประการที่หนึ่ง : ชี้แนะให้ปฏิบัติดีต่อภรรยา คนใกล้ชิด เพื่อน ผู้ที่คบหาสมาคมด้วย และสมควรที่ต้องให้จิตใจของท่านได้ตั้งอยู่บนหลักที่ว่า คนเรานั้น จำเป็นต้องมียกเสีย ข้อบกพร่อง หรือสิ่งที่ไม่ชอบ เมื่อพบสิ่งดังกล่าวแล้ว ก็จงเปรียบเทียบระหว่างสิ่งนี้กับสิ่งที่จำเป็นต่อท่าน หรือสมควรกับท่าน จากความแข็งแรงของการติดต่อ และการคงไว้ซึ่งความรัก ด้วยการคำนึงถึงสิ่งที่เป็นความดีงาม วัตถุประสงค์ส่วนตัวและส่วนรวม และด้วยการไม่มองดูสิ่งที่ไม่ดี และพยายามมองแต่สิ่งที่ดีซึ่ง จะทำให้ความเป็นเพื่อน และความสัมพันธ์ มีอยู่ตลอดไป จะทำให้เกิดความสะอาดสบาย เกิดความสมบูรณ์ และจะทำให้สิ่งดังกล่าวทั้งหมดนั้นเกิดขึ้นกับท่าน

ประการที่สอง : ทำให้ความเศร้าโศก เสียใจ และความกังวลมลายหายไป ทำให้ความแจ่มใส การปฏิบัติดีปฏิบัติชอบต่างๆ ที่จำเป็น ที่ได้รับการส่งเสริมโดยสม่ำเสมอให้คงอยู่มีความสบายเกิดขึ้นระหว่างสองฝ่าย ผู้ใดที่ไม่นำเอาสิ่งที่ท่านนบีมุฮัมมัด ﷺ ได้บอกไว้ไปใช้นำทาง หรือกระทำตรงกันข้าม เทียบไปติดตามดูข้อเสียข้อบกพร่องและไม่มองดูข้อดีต่างๆ ก็จะทำให้เขามีความกังวล เกิดความมัวหมองขึ้น ความสัมพันธ์ต่างๆ ระหว่างเขากับผู้ที่เขาติดต่อด้วยก็จะขาดสะบั้นลง มีผู้คนจำนวนมาก ที่มีความตั้งใจสูง ที่บังคับจิตใจของตนเองให้สงบ มีความอดทน ในขณะที่มีเหตุการณ์ร้ายต่างๆ เกิดขึ้น แต่ทว่า พวกเขาจะเกิดความกังวล ในขณะที่มีเรื่องราวลึกๆ น้อยๆ ไร้สาระเกิดขึ้น ความผ่องใสก็จะกลายเป็นความขุ่นมัว ทางแก้ ก็คือว่า ให้พวกเขา มุ่งอยู่กับเรื่องใหญ่ๆ และละทิ้งเรื่องเล็กๆ ที่เกิดขึ้น ซึ่งส่งผลกระทบต่อความสุขสบายของพวกเขา ผู้ที่มีจิตใจเด็ดเดี่ยว

นั้น เขาจะมุ่งอยู่กับเรื่องเล็กๆ และเรื่องใหญ่ๆ และขอให้อัลลอฮฺ ﷻ ทรงช่วยเหลือ อย่าได้ปล่อยไว้ แม้เพียงชั่วกะพริบตา เมื่อนั้นแหละ เรื่องเล็กก็จะเป็นความง่ายดายแก่เขา เหมือนกับที่เรื่องใหญ่ได้เป็นความง่ายดายแก่เขา และเขาก็จะอยู่อย่างสบายอกสบายใจ ไม่มีใครเศร้าโศก เสียใจ หรือกังวลใจ .

14. ผู้มีสติปัญญานั้น รู้ว่า ชีวิตที่ดีนั้น คือ ชีวิตที่ความสงบสุข และเป็นชีวิตที่สิ้นมาก ซึ่งไม่เหมาะที่จะไปจมอยู่กับความเศร้าโศก เสียใจ และการปล่อยให้มันล่องลอยไปกับความเศร้าหมองต่างๆ เพราะว่า สิ่งที่ได้กล่าวมานั้น ตรงกันข้ามกับชีวิตที่ถูกต้อง ซึ่งจะถูกต้องไปอยู่กับความเศร้าโศก เสียใจต่างๆ ซึ่งไม่มีความแตกต่างใดๆ ในเรื่องนี้ระหว่างคนดีกับคนเลว แต่ทว่า ผู้ศรัทธานั้น เขามีความสามารถในการทำด้วยลักษณะเช่นนี้ได้มากกว่า ทั้งในปัจจุบัน และอนาคต

15. เช่นเดียวกัน เมื่อมีสิ่งที่ไม่พึงประสงค์มาประสบกับเขา หรือเขามีความกลัวในสิ่งนั้น ก็ให้เขาเปรียบเทียบระหว่างความโปรดปรานอื่นๆ ที่เขาได้รับ ไม่ว่าจะเป็นทางด้านศาสนา หรือโลกปัจจุบัน กับสิ่งที่ได้มาประสบกับเขา จากสิ่งที่ไม่เป็นที่พึงประสงค์ เมื่อเปรียบเทียบกันแล้วก็จะกระจ่างชัดขึ้นมา และสิ่งที่มาประสบกับเขา จากสิ่งอันไม่เป็นที่ประสงค์ ก็จะมีผลหายไปด้วย

เช่นเดียวกัน ให้เขาเปรียบเทียบระหว่างสิ่งที่เขากลัวว่าจะเกิดอันตรายขึ้นกับเขา กับการคาดคะเนต่างๆ มากมาย เพื่อที่จะได้รับความปลอดภัย เขาก็จะไม่ปล่อยให้การคาดคะเนที่อ่อนแอ นั้น เอาชนะการคาดคะเนมากมาย และด้วยเหตุดังกล่าว ความเศร้าโศก เสียใจ และความกลัวของเขาก็จะสูญหายไป และประเมินเหตุการณ์ให้เลวร้ายที่สุด ที่อาจจะมาประสบกับเขา เขาก็จะเตรียมตัวเตรียมใจที่จะเผชิญหน้ากับมัน หากว่า มันจะเกิดขึ้น และใช้ความพยายามในการผลักดันสิ่งที่ยังไม่ได้เกิดขึ้น และขจัดสิ่งที่ได้เกิดขึ้นมาแล้ว หรือทำให้มันบรรเทาเบาบางลง

16. และสิ่งหนึ่งที่จะให้ประโยชน์ คือ ให้ท่านได้รู้ว่า การที่มีผู้ทำร้าย รังแกท่าน โดยเฉพาะอย่างยิ่งด้วยคำพูดเสียดสี ด่าว่านั้น มันไม่สามารถทำอันตราย

แก่ท่านได้ แต่จะทำอันตรายให้พวกเขา เว้นแต่ว่า หากท่านไปสนใจมัน และให้มันมาครอบงำความรู้สึกต่างๆ ของท่าน เมื่อนั้นแหละ มันจะมาทำอันตรายให้ท่านเหมือนกับที่มันได้ทำอันตรายให้พวกเขา หากท่านไม่ให้ความสนใจกับมัน มันก็ไม่สามารถทำอันตรายท่านได้

17. จงรู้ไว้เถิดว่า ชีวิตของท่านนั้น ขึ้นอยู่กับความนึกคิดของท่าน หากว่าเป็นความคิดที่ดีมีประโยชน์ต่อท่าน ในเรื่องศาสนา หรือโลกนี้ ชีวิตของท่านนั้น ก็จะเป็นชีวิตที่ดี มีความผาสุก มิเช่นนั้นแล้ว ก็จะต้องกันขำ

18. สิ่งที่จะให้ผลดีที่สุดประการหนึ่งในการขจัดความเศร้าโศกก็คือ การที่ไม่ไปแสวงหาการตอบแทนจากใคร นอกจากอัลลอฮฺ ﷻ เท่านั้น เมื่อท่านได้ทำบุญต่อผู้มีสิทธิ์ที่จะได้รับจากท่าน หรือผู้ที่ไม่มียุติธรรมที่จะได้รับจากท่านก็ตาม ก็จงรู้ไว้เถิดว่า นั่นคือสิ่งที่ท่านจะต้องทำปฏิบัติต่ออัลลอฮฺ ﷻ ดังนั้น ท่านอย่าได้ไปสนใจใยดีกับการตอบแทนจากผู้ที่ไม่ได้ให้แก่เขา เหมือนกับที่อัลลอฮฺ ﷻ ตรัสไว้ในเรื่องของบรรดาผู้มีความใกล้ชิดเป็นพิเศษของพระองค์ ว่า...

قَالَ تَعَالَى: ﴿إِنَّمَا تُطْعَمُونَ لُوحِهِ اللَّهِ لَا تُزِيدُ مِنْكُمْ جَزَاءً وَلَا شُكْرًا﴾
الإنسان: 9

“แท้จริง ที่เราให้อาหารแก่พวกท่านนั้น ก็เพื่อพระพักตร์แห่ง อัลลอฮฺ ﷻ เราไม่ต้องการผลตอบแทน และการขอบคุณใดๆ จากพวกท่านทั้งหลาย”
(อัลอินซาน:9)

สิ่งที่จะยืนยันในเรื่องนี้ก็คือ การประพฤติปฏิบัติต่อครอบครัว ลูกหลาน และบรรดาผู้ที่ท่านมีการติดต่อกับพวกเขาอย่างแข็งขัน เมื่อใดที่ท่านเตรียมตัวเตรียมใจที่จะขจัดสิ่งที่ชั่วช้าให้หมดไปจากพวกเขาแล้ว ท่านก็จะทำให้เกิดความสบายใจ ทั้งแก่ผู้อื่นและแก่ตัวของตนเอง และสิ่งที่จะนำมาซึ่งความสบายอีกประการหนึ่งนั่นคือ การยึดมั่นอยู่กับคุณงามความดีต่างๆ เป็นการทำให้ตรงกับใจ ไม่มีการเสแสร้ง ที่ทำให้ท่านเกิดความกังวล มิฉะนั้น จะกลับมาผิดหวัง ไม่ได้ได้รับความดีงาม โดยที่ท่านใช้ไปในหนทางที่ลัดเลี้ยวเคี้ยวคด และอันนี้

ก็เป็นข้อคิดอย่างหนึ่ง และการที่ท่านยึดเอาเรื่องที่ชอบมาบ้างประการ มาเป็นเรื่องราวที่สดชื่นเบิกบานและจากการกระทำดังกล่าว จะทำให้เพิ่มความเบิกบานแจ่มใสมากขึ้น และความขุ่นมัวต่างๆ ก็จะมีผลหายไป .

19. จงหวังในประโยชน์สูงสุด หากทำให้ประสบความสำเร็จ อย่าได้เหลียวไปดูสิ่งที่ไม่พอใจต่างๆ เพื่อที่จะลืมสิ่งต่างๆ ที่นำมาซึ่งความเศร้าโศกเสียใจ และจงทำตัว ทำใจให้สบายและรวบรวมกำลังจิต กำลังใจ พุ่มเทลงไปในการทำงานที่สำคัญๆ เพราะจะทำให้ลืมความเศร้าโศกเสียใจได้

20. สิ่งที่ทำให้ประโยชน์อีกประการหนึ่ง คือ การทำงานต่างๆ ในปัจจุบันโดยไม่ผลัดวันประกันพรุ่ง เพราะว่าการงานต่างๆ นั้น เมื่อไม่มีการจัดการให้เรียบร้อยแล้วการงานต่างๆ ก็จะประดังกันเข้ามาอีกในวันข้างหน้ามากขึ้น เมื่อท่านได้จัดการกับการงานของท่านให้เรียบร้อย ตรงตามเวลาของมันแล้ว ท่านก็จะสามารถไปเผชิญหน้ากับการงานต่างๆ ที่จะมีมาในวันข้างหน้า ด้วยความแข็งแรงและสดใส

21. สมควรที่ท่านจักต้องเลือกการงานที่เป็นประโยชน์ ที่มีความสำคัญก่อนหลัง ตามลำดับ ให้จำแนกระหว่างสิ่งที่จิตใจของท่านชอบ กับสิ่งที่ท่านมีความปรารถนามากกว่าเพราะว่า การกระทำสิ่งที่ตรงกันข้ามนั้น จะก่อให้เกิดความเบื่อหน่าย ความมัวหมอง และขุ่นมัว ให้อาศัยความคิดที่ถูกต้อง และการปรึกษาหารือ ในการกระทำดังกล่าว ผู้ที่ทำการปรึกษาหารือนั้นเขาจะไม่เศร้าโศก เสียใจ และเมื่อได้ตัดสินใจอย่างเด็ดขาดแล้ว ท่านก็จงมอบหมายต่ออัลลอฮฺ ﷻ แท้จริง อัลลอฮฺ ﷻ นั้น ทรงรักบรรดาผู้มอบหมาย

ขอสรรเสริญแด่ อัลลอฮฺ ﷻ พระผู้เป็นเจ้าของสากลโลก ขอพระองค์ทรงประทานพร และความศานติแด่ท่านนบีมุฮัมมัด ﷺ ตลอดจนวงศ์วานของท่าน และบรรดาสาวกของท่านด้วยเถิด